स्थानीय बजार व्यवस्थापन ऐन - २०७६

संवत् २०७६ सालको ऐन नं. ६

प्रस्तावना : नेपालको संविधानले स्थानीय तहलाई प्रदान गरेको अधिकारको प्रयोग गरी स्थानीय बजारलाई व्यवस्थित गर्दै नगरवासी जनताका दैनिक उपभोग्य वस्तुहरू, घरायसी प्रयोगका वस्तुहरू सर्वसुलभ ढङ्गले विक्री वितरण र खरीद गर्ने अवस्था सिर्जना गर्न, बजारलाई सफा, सुग्घर, सुन्दर राख्ने काम सहज बनाउन, बजारमा गुणस्तरीय मालसामानको आपूर्ति प्रणालीलाई व्यवस्थित गरी मानव हितका लागि उपयोगी बनाउन, तिनको गुणस्तरको मापन गरी गुणस्तर नियन्त्रण गर्नु पर्ने आवश्यकता भएकाले स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन - २०७४ को दफा १०२ (१) तथा मन्थली नगरपालिकाको प्रशासकीय कार्यविधि (नियमित गर्ने) ऐन - २०७५ को दफा ३ को अधिकार प्रयोग गरी मन्थली नगरपालिकाले यो ऐन जारी गरेको छ ।

परिच्छेद - १
प्रारम्भिक

१) सङ्क्षिप्त नाम र प्रारम्भ : १) यस ऐनको नाम "स्थानीय बजार व्यवस्थापन ऐन -२०७६" हुनेछ ।

२) यो ऐन स्थानीय राजपत्रमा प्रकाशित भएपछि प्रारम्भ हुनेछ ।

३) परिभाषा : विषय वा प्रसङ्गले अर्को अर्थ नलागेमा यस ऐनमा :

(क) "तोकिएको ठाउँ" भन्नाले नगरपालिकाले व्यापार व्यवसाय उद्योग सञ्चालन गर्नका लागि निर्धारण गरेको स्थानलाई जनाउने छ ।

(ख) "तोकिएको विवरण" भन्नाले नगरपालिकाले पसल स्थापना गर्दा विक्री गर्न अनुमति प्रदान गरेको विषयलाई जनाउने छ ।

(ग) "अनुगमन समिति" भन्नाले मन्थली नगर पालिकाको बजार अनुगमन निर्देशिका पहिलो संशोधन -२०७५ बमोजिम गठन भएको बजार अनुगमन गर्ने समितिलाई सम्झनु पर्दछ ।

(घ) "नामसारी" भन्नाले विधिवत् रूपमा एउटा व्यक्ति वा कम्पनी वा फर्मका नाममा दर्ता भएकोमा अर्को व्यक्तिका नाममा हक हस्तान्तरण भई जाने प्रक्रियालाई जनाउने छ ।

(ङ) "प्रतिबन्धित" भन्नाले कानुनले मान्यता नदिएको स्थान खाद्य पदार्थ र औषधि/विषादीलाई सम्झनु पर्नेछ ।

(च) "कालो बजारी" भन्नाले खाद्यान्न, घरायसी प्रयोगका सामग्री र औषधिजन्य वस्तुहरूको कृत्रिम अभाव खडा गरी कानुनले तोकेको नाफाभन्दा बढी मूल्य लिई विक्री गरिने कार्यलाई सम्झनु पर्दछ ।

(छ) "व्यवसाय" भन्नाले व्यक्तिगत, सामूहिक तथा साझेदारीका रूपमा कम्पनी, फर्म वा संस्था दर्ता गरी सो मार्फत् यो ऐन तथा अन्य प्रचलित कानुन बमोजिम गरिने सबै प्रकारका उत्पादन मूलक उद्योग, माल सामान खरिद विक्री गर्ने थोक तथा खुद्रा पसलहरू, सेवामूलक तथा स्वास्थ्य मूलक क्लिनिक, औषधि पसलहरू तथा अस्पतालहरू, फलफूल, तरकारी तथा मासुजन्य उत्पादन तथा विक्री वितरण गर्ने कार्यलाई सम्झनु पर्दछ ।

परिच्छेद - २
दर्ता, नामसारी, दर्ता खारेजी तथा स्थान निर्धारण

४) **दर्ता सम्बन्धि प्रक्रिया :** १) नगरपालिका क्षेत्रभित्र कुनै पनि प्रकारका उद्योग, स्वास्थ्य क्लिनिक अस्पताल व्यापार व्यवसायहरू तथा सेवा प्रदायक व्यवसायहरू नगरपालिकाको स्वीकृति र दर्ता विना सञ्चालन गर्न पाइने छैन ।

२) उद्योगधन्दा, पसल स्वास्थ्य क्लिनिक वा अन्य व्यवसाय गर्ने व्यक्ति, फर्म, कम्पनीले दर्ताका लागि तोकिएको ढाँचाको आवेदन फारम भरी पेस गर्नुपर्ने छ ।

३) यसरी पेस भएको फाराम उपर सम्बन्धित अधिकारीले छानविन गरी दर्ता गर्न मिल्ने भए दर्ता गरी दर्ताको प्रमाणपत्र उपलब्ध गराउनु पर्नेछ ।

४) दर्ता गर्न नमिल्ने भएमा कारण सहित जानकारी गराउनु पर्नेछ ।

५) **तोकिएको ठाँउ र तोकिएको विवरण बाहेकमा व्यवसाय सञ्चालन र विक्री वितरण गर्न बन्देज :** सामान्यतया सामानको अवस्था, त्यसले पार्ने वातावरणीय प्रभाव, ट्राफिक व्यवस्था, फोहोर मैला उत्पादन, मानव स्वास्थ्यलाई प्रतिकूल असर पर्ने जस्ता विषयलाई मध्यनजर गरी खास प्रकारका उपभोग्य तथा व्यवसायिक सामान राखेर विक्री वितरण गर्न पाइने भन्ने विषय तोकिए बमोजिम हुनेछ ।

६) **दर्ता नवीकरण :** नगर कार्यपालिकाको कार्यालयबाट दर्ता गरिएका उद्योग व्यवसाय तोकिए बमोजिमको शुल्क लिई दर्ता र नवीकरण गर्नु पर्नेछ । तर विदेशी नागरिकको हकमा व्यवसाय सञ्चालन अनुमति दिँदा दर्ता र नवीकरण शुल्क फरक हुन सक्नेछ ।

७) **दर्ता खारेजी :** १) देहायको अवस्थामा कुनै पनि फर्म, कम्पनी, उद्योग, व्यवसाय, क्लिनिक, पसलको दर्ता खारेजी गरी सार्वजनिक सूचना मार्फत् जानकारी गराइनेछ :

(क) लगातार ३ (तीन) वर्षसम्म नवीकरण नगरेमा,

(ख) दर्ता गरिए अनुसार काम नगरेमा,

(ग) पटकपटक सचेत गराउँदा पनि म्याद नाघेका मालवस्तु विक्री वितरण गरेको पाइएमा,

(घ) दर्ता गरेको १ (एक) वर्ष भित्रमा पनि व्यवसाय र उद्योग सञ्चालन नगरेमा,

(ङ) तोकिएको स्थानभन्दा अन्य ठाउँमा पसल राखी सञ्चालन गरेमा,

२) दर्ता खारेजी गर्नुअघि सुनुवाईको मौका प्रदान गरिनेछ ।

८) **नामसारी :** कुनै पनि पसल व्यवसाय, उद्योग, विक्री गरी वा सोको सञ्चालक वा प्रोप्राइटरको निधन भई नामसारी गर्नु पर्ने भए तोकिएको ढाँचामा फाराम भरी नामसारीको आवेदन गर्नु पर्नेछ । यसरी आएको आवेदन उपर छानविन र अध्ययन गरी अधिकार प्राप्त अधिकारीले नामसारी गरी दिनु पर्नेछ । तर नियमित नवीकरण नगरिएको र तोकिएको ठाउँमा व्यवसाय सञ्चालन नगरेको फर्म, पसल, क्लिनिक, कम्पनी र उद्योग व्यवसायको नामसारी गरिने छैन ।

९) **उद्योग, पसल, फर्म, स्वास्थ्य क्लिनिक वा व्यवसायको लागि स्थान निर्धारण :**

१) सामान्यतया नगर पालिकाले पसल, उद्योग, व्यवसाय, क्लिनिक अस्पताल सञ्चालनका लागि स्थान निर्धारण गर्न सक्नेछ । स्थान निर्धारण गर्दा सम्भव भएसम्म एकै प्रकारका फर्म, पसल, क्लिनिक, कम्पनी र उद्योग व्यवसायलाई एकै ठाउँमा सञ्चालन गर्न अनुमति दिइने छ ।

२) स्थान निर्धारण प्रक्रिया : स्थान निर्धारण प्रक्रिया देहाय बमोजिम हुनेछ :

(क) स्थान छनोटका लागि समिति गठन गरी त्यसको प्रतिवेदनको आधारमा स्थानको छनोट गरिने छ ।

(ख) स्थान निर्धारण गर्दा विद्युत्, पिउने पानी, शौचालय, फोहोरमैला व्यवस्थापन, सुरक्षा प्रबन्ध, बाटोघाटो आदिको ध्यान दिनुपर्छ ।

१०. उद्योग/फर्म/पसल सञ्चालनमा प्रतिबन्ध : १) निम्न स्थानमा निम्न अनुसारका पसल, उद्योग, फर्म, सञ्चालन गर्न अनुमति दिइने छैनः

(क) मठ, मन्दिर, सार्वजनिक तथा धार्मिक स्थल आसपास १०० मिटर भित्र धूमपान, मद्यपान, मदिरा, ग्रिल उद्योग, फर्निचर उद्योग, ठूलो आवाज आउने व्यवसायहरू, माछा मासु पसलहरू राख्न पाइने छैन ।

(ख) अस्पतालको १०० मिटर आसपास मद्यपान, मदिरा, ग्रिल उद्योग, फर्निचर उद्योग, ठूलो आवाज आउने व्यवसायहरू, माछा मासु पसलहरू राख्न पाइने छैन ।

(ग) विद्यालयको २०० मिटर आसपास धूमपान, मद्यपान, मदिरा, ग्रिल उद्योग, फर्निचर उद्योग, ठूलो आवाज आउने व्यवसायहरू, माछा मासु पसलहरू राख्न पाइने छैन ।

(घ) खुल्ला रूपमा पशुपन्छी बधशाला राख्न पाइने छैन ।

२) मन्दिर अस्पताल वा विद्यालय आसपास अनुमति नलिई उल्लेखित कार्य गरे कारबाही हुनेछ ।

३) बैङ्क, वित्तीय संस्था, ठूला सपिङ् मलहरूले व्यवसाय सञ्चालन गर्दा पार्किङ्को अनिवार्य व्यवस्था गरेको हुनु पर्दछ ।

परिच्छेद-३
अनुगमन समितिको गठन, काम, कर्तव्य र अधिकार

११. अनुगमन समिति गठन सम्बन्धी व्यवस्था : १) बजारलाई नियमित अनुगमन गर्न मन्थली नगर पालिकाको बजार अनुगमन निर्देशिका २०७५ मा भएको व्यवस्था अनुसार अनुगमन समिति गठन गर्न सकिने छ ।

१२. बजार अनुगमन समितिको समयावधि : अनुगमन समितिको कार्यवधि २ वर्षको हुनेछ । नगरपालिकाले उचित ठानेमा सोही समितिलाई अर्को एक कार्यवधि थप गर्न सक्नेछ । तर समितिको संयोजक २ कार्यकालभन्दा बढी दोहोरिने छैन ।

१३. बजार अनुगमन समितिको काम, कर्तव्य र अधिकार : बजार अनुगमन समितिको काम, कर्तव्य र अधिकार मन्थली नगरपालिकाको बजार अनुगमन निर्देशिका -२०७५ मा उल्लेख गरिए बमोजिम हुनेछ ।

१४. अनुगमन क्षेत्र र विषय : १) अनुगमन समितिले तपसिलका विषयहरूमा अनुगमन गर्नु पर्नेछ :

(क) बजारमा बेचबिखन गरिने उपभोग्य तथा व्यवसायिक सामान, खाद्य पदार्थको

गुणस्तर,
(ख) खाद्यान्न, पेय पदार्थ, औषधिहरूको उपयोग गर्ने समय सिमा,
(ग) प्रतिबन्धित औषधि, विषादि विक्री तथा प्रयोग,
(घ) निर्धारित मूल्यसूची,
(ङ) प्रतिबन्धित ठाँउमा राखिएका र खोलिएका पसलहरू,
(च) फुटपाथमा विक्री गरिने खाद्य पदार्थको गुणस्तर,
(छ) नगरकार्यपालिकाद्वारा अनुमति प्रदान गरेका उत्पादित पेय तथा खाद्य पदार्थको गुणस्तर,
(ज) उपभोग्य तथा व्यवसायिक सामानको अभाव, कालो बजारी आदि,
(झ) खाद्य पदार्थको उपयोग समय सिमा,
(ञ) प्रत्येक उत्पादित सामानमा प्रत्येक समयको उपभोग्य मिति प्रष्टसँग उल्लेख गरिएको हुनु पर्ने छ ।

१५. अनुगमन प्रक्रिया : सामान्यतया अनुगमनका लागि निम्न तरिका अवलम्बन गरिनेछ :

(क) खुल्ला अनुगमन : सार्वजनिक जानकारी गराई वा विना जानकारी,
(ख) गोप्य अनुगमन : जुनसुकै बखत,
(ग) आकस्मिक अनुगमन : आवश्यकता अनुसार आकस्मिक रूपमा पनि अनुगमन गर्न सकिने छ ।

१६. गोपनियता : १) अनुगमन गर्दा प्राप्त भएका कमि कमजोरीहरू व्यक्ति, पसल फर्म, कम्पनी, उद्योग व्यवसायको नाम नतोकी सर्वसाधारणको जानकारीका लागि कुनै पनि सञ्चार माध्यमबाट सार्वजनिक गर्न सकिने छ । तर नगरकार्यपालिकाद्वारा कारबाही गरिएका, दर्ता खारेज गरिएका, जरीवाना गरिएकाहरूको हकमा भने सञ्चार माध्यममार्फत् नाम तोकेरै सार्वजनिक गर्न सकिने छ ।

२) बाहिर सार्वजनिक रूपमा सूचना दिने भनिएका विषय बाहेक अरू कुनै पनि सूचना चुहावट गर्न पाइने छैन । कसै प्रति पूर्वाग्रह लिने, अनुचित लाभ लिने गरी सूचना चुहावट गरे त्यस्ता व्यक्तिलाई यसै ऐन अनुरूप कारबाही हुनेछ ।

१७. अनुगमनको मुचुल्का तथा अभिलेख : १) अनुगमन गर्दा देखिएका कमि कमजोरीहरूको अभिलेख (सूची) बनाउनु पर्छ । म्याद नाघेका माल सामान खाद्य पदार्थ तथा औषधिहरू, मिसावट खाद्य पदार्थहरू, प्रतिबन्धित औषधि, गुणस्तरहीन खाद्य पदार्थहरूको अलगअलग मुचुल्का बनाउनु पर्छ । मुचुल्काको साथमा छाया चित्र लिनु पर्नेछ । अनुगमनका लागि तोकिएको फारम अनुसूची -१ बमोजिम हुनेछ ।

२) उल्लेखित कार्य नगरेको भनी व्यवसायीले जिकिर लिएमा जाँच वा प्रमाणका लागि चाहिने आवश्यक मात्रा राखी त्यसको छुट्टै मुचुल्का खडा गरी जाँच गर्नु पर्नेछ ।

३) निर्विवाद रूपमा नष्ट गनु पर्ने देखिएका दफा १८ (१) बमोजिमका वस्तुहरू प्रहरी तथा सम्भव भएसम्म उद्योग वणिज्य संघका प्रतिनिधि र भद्र भलाद्मी राखी नष्ट गर्नु पर्नेछ ।
तर विवादित वस्तुहरू जाँच भई नआएसम्म नष्ट गर्न पाइने छैन ।

४)	अनुगमनका लागि मुचुल्काको ढाँचा अनुसूची-२ बमोजिम हुनेछ ।

१८. अनुगमनको स्टिकर : १) अनुगमन पश्चात् प्रत्येक पसल, उद्योग, फर्म, कम्पनीमा निम्न अनुसारको स्टिकर सबैले देख्ने स्थानमा टाँस गरिनेछ :

(क) हरियो स्टिकर (गोलो भित्र “धन्यवाद्”): कुनै खराबी र कमजोरी नपाइएमा,

(ख) रातो स्टिकर (गोलो भित्र “सचेत रहनु होला”): त्रुटि सच्याउनु पर्ने देखिएमा,

(ग) कालो स्टिकर (गोलो भित्र “आइन्दा गल्ती नगर्नु होला”): सजाय गर्नु पर्ने हकमा,

(घ) पहेलो स्टिकर (गोलो भित्र दर्ता प्रक्रियामा सामेल हुनु होला): दर्ता नगरी सञ्चालन गरिएका उद्योग व्यवसायहरूको हकमा,

२) कारबाही भई पुनः व्यवसाय सञ्चालन गर्न अनुमति भएमा वा त्रुटि सच्याए पश्चात् भने हरियो स्टिकर टाँसिने छ ।

परिच्छेद- ४
थोक तथा खुद्रा मूल्यसूची र मूल्य निर्धारण समिति सम्बन्धी व्यवस्था

१९. थोक तथा खुद्रा मूल्यसूची सम्बन्धी व्यवस्था : १) बजारमा विक्रीमा राखिएका फलफूल, तरकारी, गल्ला किराना, कस्मेटिक सामानको अनिवार्य मूल्यसूची सार्वजनिक गरेर मात्र बेचबिखन गर्न पाइनेछ । मूल्यसूची नराखी बेचबिखन गरेको पाइएमा यसै ऐन बमोजिम दण्ड जरिवाना हुनेछ ।

२) मूल्यसूची अवधि : देहायको पसलमा देहाय बमोजिमको मूल्यसूची राख्ने समय सीमा निर्धारण गरिएको छ :

१. सागसब्जी तथा फलफूलको प्रत्येक ७/७ दिनमा,

२. गल्ला किराना पसल प्रत्येक ३०/३० दिनमा,

३. कस्मेटिक सामानमा वस्तुको मूल्य स्टिकरमा राखी विक्री गर्नु पर्नेछ ।

४. एक दामको पसलमा एकलटमा खरिद भएका सामान विक्रीपश्चात् पुनः मूल्य निर्धारण गर्नु पर्नेछ ।

२०. मूल्यसूची निर्धारण समिति : विक्रीमा राखिएका माल सामानको विक्री मूल्य निर्धारण गर्न देहाय बमोजिमको प्रतिनिधित्व हुने गरी मूल्यसूची निर्धारण समिति गठन गरिने छ :

(क) फलफूल तरकारी पसलका लागि : १.तरकारी, फलफूलको थोक वा खुद्रा विक्रेता मध्येबाट १ जना - संयोजक

२. तरकारी, फलफूलको खुद्रा विक्रेता मध्येबाट १ जना - सदस्य

३. रामेछाप उद्योग वाणिज्य संघले तोकेको प्रतिनिधि १ जना - सदस्य

४. उपभोक्ता मध्येबाट १ जना - सदस्य

५. नगर कार्यपालिकाले तोकेको कर्मचारी १ जना सदस्य - सचिव

(ख) किराना पसलका लागि : १.थोक वा खुद्रा विक्रेता मध्येबाट १ जना - संयोजक

२. खुद्रा विक्रेता मध्येबाट १ जना - सदस्य

३. रामेछाप उद्योग वाणिज्य संघले तोकेको प्रतिनिधि १ जना - सदस्य

४. उपभोक्ता मध्येबाट १ जना - सदस्य

५. नगर कार्यपालिकाले तोकेको कर्मचारी १ जना सदस्य - सचिव

(ग) कस्मेटिक सामान र एक दाम (**Fix Rate**) सामानको लागि विक्रेता स्वयम्ले

बिल अनुसार मूल्य स्टिकर टाँस्नेछन् ।

(घ) खासखास बेलामा मात्र मूल्य निर्धारण गर्नु पर्ने पसल जस्तै : माछा, मासु, अन्डा विक्रीका लागि ।

(ङ) माछा, अन्डा र मासुको लागि : १.माछा, अन्डा र मासु विक्रेता मध्ये १ जना - संयोजक

२. रामेछाप उद्योग वाणिज्य संघले तोकेको प्रतिनिधि १ जना - सदस्य

३. सम्बन्धित विषयको विज्ञ १ जना - सदस्य

४. उपभोक्ता मध्येबाट १ जना - सदस्य

५. नगर कार्यपालिकाले तोकेको कर्मचारी १ जना -सदस्य-सचिव

५) उपरोक्त समितिले निर्धारण गरेको मूल्य सार्वजनिक रूपमा सबैले देख्ने गरी बोर्डमा लेख्नु पर्नेछ । त्यसको एक प्रति नगरपालिकामा पेश गर्नु पर्नेछ ।

२१. मूल्यसूची निर्धारण समितिको काम कर्तव्य र अधिकार : १) मूल्यसूची निर्धारण समितिको काम, कर्तव्य र अधिकार निम्न अनुसार रहेको छ : (क) मूल्यसूची राखे नराखेको निरीक्षण गर्ने,

(ख) मूल्यसूची निर्धारण गर्ने,

(ग) मूल्यसूची नराखेको भए राख्न लगाई नियमित गर्ने,

(घ) विक्रेता आफैंले मूल्यसूची टाँस्न पाउने कस्मेटिक र एक दर (**Fix Rate**) भएका पसलका सामानको बिल अनुसार निश्चित नाफा राखी मूल्य सूचीको स्टिकर टाँसे नटाँसेको निरीक्षण गर्ने । साथै सोही बमोजिम स्टिकर टाँस्न लगाउने,

(ङ) स्टिकर नटाँसेमा सचेत गर्ने, पुनः सो कार्य दोहोऱ्याएमा कारबाहीका लागि नगरपालिकामा सिफारिस गर्ने ।

२२. मूल्यसूची निर्धारण समितिको कार्यकाल : १) मूल्यसूची निर्धारण समितिको कार्यकाल २ वर्षको हुनेछ ।

२) नगरपालिकाले अवश्यक ठानेमा एक कार्यकाल थप गर्न सक्नेछ ।

परिच्छेद - ५
दण्ड सजाय र पुनरावेदन

२३. दण्ड सजाय : १) कुनै पनि व्यापारी, कम्पनी, फर्म, क्लिनिक, अस्पताल, उद्योग आदिलाई देहायको अवस्थामा देहाय बमोजिमको दण्ड सजाय हुनेछ :

(क) दर्ता अनुमति नलिई फर्म कम्पनी पसल वा अन्य व्यवसाय सञ्चालन गरेमा रू. २,५००/-

(ख) दर्ता अनुमति नलिई उद्योग सञ्चालन गरेमा रू. ५,०००/-

(ग) तोकिएको स्थानमा वा अनुमति लिएको स्थान भन्दा अलग स्थानमा व्यवसाय गरेमा रू. १,०००/-

(घ) म्याद नाघेको उपभोग्य तथा व्यवसायिक सामान विक्री गरेमा : १. पहिलो पटक सचेत पत्र,

२. दोस्रो पटक भए रू. १,०००/- देखि रू.५,०००/- सम्म व्यवसायको प्रकृति हेरी जरिवाना,

३. पुनः दोहोरिएमा दर्ता खारेजी । (दर्ता खारेजीमा परेका व्यवसायलाई पुनः सोही प्रकारको व्यवसाय सञ्चालन अनुमति दिइने छैन ।)

(ङ) गुणस्तरहीन खाद्य पदार्थ विक्री गरेमा : १. पहिलो पटक सचेत पत्र,

२. दोस्रो पटक भए रू. १,०००/- देखि रू. ५,०००/-सम्म व्यवसायको प्रकृति हेरी जरिवाना,

३. पुनः दोहोरिएमा दर्ता खारेजी । (दर्ता खारेजीमा परेका व्यवसायलाई पुनः सोही प्रकारको व्यवसाय सञ्चालन अनुमति दिइने छैन ।)

(च) प्रतिबन्धित औषधि विक्री गरेमा : १. पहिलो पटक रू. ५,०००/-

२. दोस्रो पटक भए रू. २०,०००/-

३. तेस्रो पटक भए जरिवाना सहित दर्ता खारेजी ।

(छ) खाद्य पदार्थमा अखाद्य पदार्थ मिसाई विक्री गरेमा वा मानव स्वास्थ्यका हिसाबले मिसावट गर्न नहुने पदार्थ मिसावट गरी विक्री गरेमा : १. पहिलो पटक सचेत गराउने,

२. दोस्रो पटक भए मिसावटको अवस्था मानव सेवा स्वास्थ्यको प्रतिकूलता हेरी रू. १,०००/- देखि रू. ५,०००/-सम्म व्यवसायको प्रकृति हेरी जरिवाना गर्ने,

३. तेस्रो पटक भए रू. १०,०००/- जरिवाना गर्ने

४. चौथो पटक भए पसल उद्योग व्यवसाय दर्ता खारेजी गर्ने,

(ज) अनुसूची -३ मा उल्लेख भए बमोजिम खाद्य पदार्थमा अखाद्य वस्तु मिसाई बेचबिखन गरेमा : १. पहिलो पटक सचेत पत्र,

२. दोस्रो पटक भए रू. १,०००/- देखि रू. ५,०००/- सम्म व्यवसायको प्रकृति हेरी जरिवाना,

३. तेस्रो पटक जरिवाना सहित दर्ता खारेजी ।

(झ) बध गरी विक्री गर्न निषेध : गाई, गोरु, कुकुर, बिराला र संघीय तथा प्रदेश कानुनले निषेध गरेका र संरक्षणको सूचीमा राखिएका पशुपन्छी, जलचरहरू वध गरी विक्री वितरण गरिएको पाइएमा प्रचलित कानुन बमोजिम कारबाही चलाउन प्रहरीलाई लेखी पठाउने ।

(ञ) मूल्यसूची नराखेमा वा मूल्यसूची भन्दा बढी मूल्यमा विक्री वितरण गरिएको पाइएमा : १. पहिलो पटक जरीवाना रू. १,०००/-

२. दोस्रो पटक जरीवाना रू. २,०००/-

३. तेस्रो पटक जरीवाना रू. ३,०००/-

४. तीन पटक जरीवाना गर्दा समेत अटेर गरेमा दर्ता खारेजी सम्बन्धी प्रक्रिया अगाडि बढाउने ।

(ट) सजाय गर्नु अघि अनुगमन समितिले खडा गरेको मुचुल्कामा उल्लेखित वस्तुहरूको जाँच वा प्रमाण राखिएकोमा जाँच भई आएको कागज प्रमाण र वस्तुलाई समेत आधार बनाउनु पर्नेछ ।

(ठ) जरिवाना गर्नु अगाडि सचेत गराउनु पर्नेछ । सचेत गर्दा पनि अटेर गरे माथि उल्लेख भए बमोजिम मूल्य निर्धारण समितिले सजाय सिफारिस गर्नु अगाडि स्पष्टीकरण सोधी सफाइको मौका दिइनेछ ।

(ड) दर्ता खारेज गर्नुपर्ने देखिएमा नगरपालिकाले सम्बन्धित पक्षलाई सफाइ पेस गर्ने मौका दिनु पर्नेछ ।

२४. **क्षतिपूर्ति सम्बन्धि व्यवस्था :** (क) यस ऐनमा तथा प्रचलित ऐनमा प्रतिबन्धित कार्य गरेका कारण कुनै पक्षलाई हानी नोक्सानी पुगेमा समितिले हानी नोक्सानी पुऱ्याउने पक्षबाट उचित क्षतिपूर्ति समेत भराउन सक्नेछ ।

(ख) क्षतिपूर्ति सम्बन्धि अन्य व्यवस्था छुट्टै कार्यविधि बनाई सो कार्यविधिमा तोकिए बमोजिम हुनेछ ।

२५. **अनुगमन समितिलाई कारबाही :** १) देहायको अवस्थामा अनुगमन समितिलाई कारबाही हुनेछ :

(क) अनुचित लाभका लागि कसैसँग नगद जिन्सी लिएको पाइएमा,

(ख) प्रतिबन्धित सूचना चुहावट गरेमा,

(ग) अधिकार क्षेत्रको भन्दा बाहिरको काम गरेमा,

(घ) दुःख दिने र बदलाको भावनाले काम गरेमा,

२) समितिका सदस्यहरूलाई कारबाही गर्नु अघि सफाईको मौका दिइनेछ ।

२६. **सजायका प्रकार र सजाय गर्ने निकाय :** १) सचेत गराउने यस ऐन बमोजिम गठित अनुगमन समितिले,

२) दण्ड जरिवाना र दर्ता खारेजी नगरकार्यपालिकाको कार्यालयले,

२७. **कारबाही प्रक्रिया :** १) अनुगमन समितिले लिखित रूपमा सचेत गराउने वा स्टिकर टाँस्ने कार्य गर्न सक्नेछ । सो कार्य गर्दा स्पष्टीकरण सोधिरहनु पर्ने छैन । तर सचेत गराउँदा पनि अटेर गरेमा लिखित स्पष्टीकरण सोधी थप कारबाहीका लागि नगरपालिकामा सिफारिस गर्नु पर्नेछ ।

२) दण्ड जरीवाना वा दर्ता खारेजी सम्बन्धी सजाय भने नगरपालिकाले मात्र गर्न पाउने छ ।

तर सजाय गर्नुभन्दा अगाडि मनासिक मात्रामा सुनुवाइको मौका प्रदान गर्नु पर्नेछ ।

सजाय गर्दा अनुगमन समितिको प्रतिवेदन र रायलाई समेत आधार बनाएर मात्र नगरपालिकाले सजाय गर्नु पर्नेछ ।

२८. **पुनरावेदन सम्बन्धी व्यवस्था :** १) अनुगमन समितिले सचेत गर्ने गरी टाँसेको स्टिकर, दिएको सचेत-पत्र वा जरीवाना निर्णय उपर नगरपालिकाले गरेको निर्णय अन्तिम हुनेछ ।

२) नगरपालिकाले गरेको निर्णय उपर नगर सभाद्वारा गठित ३ सदस्यीय पुनरावेदन समिति वा न्यायिक समिति समक्ष ३५ दिनभित्र पुनरावेदन गर्न सकिनेछ । सो समितिले गरेको निर्णय अन्तिम हुनेछ ।

२९. **नक्कल दिनु पर्ने :** कारबाही सम्बन्धी निर्णय मिसिल सरोकावालाले माग गरेमा प्रति पाना रू. १०/- का दरले दस्तुर लिई नक्कल दिनु पर्नेछ ।

परिच्छेद-६
विविध

३०. बैंङ्क तथा वित्तीय संस्थाहरूले प्रत्येक आर्थिक वर्षको समय समाप्ति सँगै कर चुक्ताको प्रमाणपत्र लिने गरेकोमा अब उप्रान्त मन्थली नगरपालिका र रामेछाप उद्योग वाणिज्य संघमा सोको प्रतिलिपि पेस गर्नु पर्नेछ ।

३१. **खारेजी र बचाउ :** १) यो ऐन लागू हुनुभन्दा अगाडि सञ्चालनमा रहेका व्यवसायहरू यही ऐन अनुसार भए गरेको मानिने छ ।

३२. **नियम निर्देशिका बनाउन सक्ने :** यस ऐनको अधीनमा रही मन्थली नगरपालिकाले ऐन, नियम, कार्यविधि, निर्देशिका बनाउन सक्नेछ । यस अघि मन्थली नगर पालिकाबाट निर्माण भएको बजार अनुगमन निर्देशिका -२०७५ यस ऐनद्वारा निर्माण भएको मानिने छ ।

अनुसूची - १
(दफा ११ को उपदफा (८) सँग सम्बन्धित)

बजार अनुगमनका लागि तोकिएको फाराम

व्यवसायको नाम :
ठेगाना :
विक्रेता :
किसिम :
अनुगमनको मिति र समय :
पहिलो/दोस्रो/तेस्रो अनुगमनमा प्राप्त त्रुटि (भएमा उल्लेख गर्ने)
अनुगमन पछिको सुझाव
प्रदान गरिएको स्टिकर :
अनुगमनको प्रकारः (आकस्मिक/नियमित)
यो अनुगमन मेरो उपस्थिमा भएको हो, उपरोक्त विवरणको अनुगमनमा कसैको दवाव र प्रलोभनमा नपरी स्वतन्त्रपूर्वक दस्तखत गरिएको हो ।
नाम थरः
दस्तखतः
प्रोपाइटर र विक्रेता नाम थर :
ठेगाना :
मिति :

अनुसूची-२
(दफा ११ को उपदफा ९ सँग सम्बन्धित)

अनुगमन मुचुल्का

बागमती प्रदेश, रामेछाप जिल्ला, मन्थली नगरपालिका वडा नं……… बस्ने श्री……………………… को नाति श्री …………………………को छोरा/ छोरी/ पत्नी वर्ष …………… को श्री ……………………………………… को फर्म/पसल/उद्योग/ व्यवसायको मन्थली नगरपालिकाद्वारा गठित बजार अनुगमन समितिले मिति …………….. गतेका दिन अनुगमन गर्दा तपसिल अनुसारको कैफियत देखिन आएकोले यो मुचुल्का उठाइएको छ । देखिएका कैफियतहरू यथा समयमा सुधार गर्ने निर्देशन गरिन्छ । यो मुचुल्का मेरो उपस्थितिमा उठाइएको हो । यसमा लेखिएको विवरण झुट्टा छैन ।
अनुगमनमा देखिन आएका कमि कमजोरी र त्रुटिहरू :
१.
२.
३.
अनुगमन समितिको तर्फबाट दस्तखत : नाम थर :
१. संयोजक/सदस्य
२. व्यवसायको नाम :
३. व्यवसायको ठेगाना :
४. सम्पर्क नं.
अन्य :

अनुसूची - ३
(ऐनको दफा २३ सँग सम्बन्धित)

मिसावट गर्न प्रतिबन्ध

(क) देहायमा उल्लेख भए अनुसार कसैले पनि जुनसुकै कामको लागि मिसावट गर्न प्रतिबन्ध हुनेछ,

(ख) नौनी वा खारेको घिउमा डाल्डा, केरा (कोला), पिडाँलु, पिठो, बिस्कुटजन्य पदार्थ मिसाएर बेच्न,

(ग) तोरी तेलमा आलस, चिउरी, पाम्प आदिको तेल मिसाएर बेच्न,

(घ) मिठाई, पकौडा, पापड, जेरीमा अखाद्य रङ मिसाएर बेच्न,

(ङ) म्याद नाघेका विषादि औषधि, सेम्पु, पेय पदार्थ पुनः प्याक गर्न पुनः मिसावट गरी प्याक गर्न,

(च) खसी बोकाको मासुमा बाख्राको मासु वा अन्य मासु मिसाई विक्री गर्न,

(छ) बेसारमा पिठो र अन्य अखाद्य धूलो मिसाएर बेच्न,

(ज) दूधमा पाउडर दूध र मैदा घोलेर बेच्न,

(झ) पुरानो गेडागुडीमा नयाँ मिसाएर बेच्न,

(ञ) दूधमा पानी मिसाएर बेच्न,

(ट) चामलमा ढुङ्गा तथा अन्य अखाध्य वस्तु मिसाएर बेच्न,

(ठ) गुणस्तरीय प्रमाणित वस्तुहरूमा गैर गुणस्तरीय अप्रमाणित वस्तु मिसाएर बेच्न ।